

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tiedonhallinnan yhteistyö ja informaatio-ohjaus

Tiedonhallintalain täytäntöönpanon Juhta työpaja 6.6.2019

Agenda

1. Johdanto työpajaan
2. Tiedonhallinnan ja tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuotannon ohjauksen yhteistyö: tiedonhallintalain säännökset ja tarkoitus (TihL 7 §)
3. Valmisteluryhmän tavoitteet ja tehtävät (asettamispäätös + suunnitelma)
4. Valmisteluryhmän linkitys muihin tiedonhallintalain valmistelun ryhmiin
5. Keskustelu valmistelun sisällöstä ja toteutuksesta
6. Ryhmätyöskentely:
 - parin kanssa keskustelu seuraavista 3 kohdasta (10 min.) ja 2- 3 pääasian esittäminen ryhmälle
 - Yhteistyö (tavoitteet, tehtävät)
 - Ohjauksessa käytettävän informaation tuottaminen (tavoitteet, tehtävät)

Tiedonhallinnan yhteistyön järjestäminen (7 §)

- VM:n tehtävänä huolehtia, että julkisen hallinnon tiedonhallintaa sekä tietoja viestintätekniisten palvelujen tuottamista koskevan yhteistyön koordinointia varten on järjestetty **valtion virastoissa ja laitoksissa toimivien viranomaisten sekä kuntien viranomaisten yhteistyötavat ja –menettelyt**
- Yhteistyön tarkoituksena on:
 - Edistää tiedonhallintalain tarkoitusten toteuttamista
 - Julkisen hallinnon toimintatapojen ja palvelujen tuotantotapojen kehittämistä tietovarantoja sekä tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntämällä
- Yhteistyössä seurataan julkisen hallinnon tiedonhallinnan ja tieto- ja viestintätekniisten palvelujen kehittymistä, muutoksia ja vaikutuksia

Tiedonhallinnan yhteistyön järjestäminen

- Toimintaa on jatkossa tarkoitus kehittää enemmän toiminnan kehittämistä strategisesti ja ennakollisesti ohjaavaksi
- Säännöksessä ei sidottaisi sitä, miten yhteistyö järjestetään eikä myöskään sitä, voiko yhteistyöhön osallistua myös muita tahoja kuin säännöksessä nimenomaan mainitut viranomaiset, kuten Kansaneläkelaitos.
- Käytännössä toimintaa voidaan järjestää nykyisellä tavalla neuvottelukunnan tai muiden yhteistyöelimien avulla
 - säännös mahdollistaa vastaavan julkisen hallinnon tietohallinnon ohjaamista neuvoa-antavan neuvottelukunnan, työryhmän tai vastaavan yhteistyöelimen asettamisen
 - Edelleen tarkoituksenmukaista, että valtion viranomaisten ja kuntien viranomaisten sekä muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen, kuten Kelan välinen yhteistyö on järjestetty VM:n yhteyteen
- Säännös mahdollistaa sen, että yhteistyöelimiä on useampia siten kuin asiakokonaisuuksien kannalta kulloinkin on tarpeellista

Tiedonhallinnan yhteistyön järjestäminen

Yhteistyössä:

- edistetään julkisen hallinnon toimintatapojen ja palveluiden tuotantotapojen kehittämistä tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntämällä
- seurataan:
 - julkisen hallinnon digitalisaation ja tietohallinnon yleistä kehitystä
 - julkisen hallinnon tehtäviin, palvelu- ja hallintorakenteisiin sekä tietojärjestelmiin suunniteltujen muutosten vaikutuksia tiedonhallinnan tai tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottamisen näkökulmasta.

➔ tarkoituksena parantaa laajakantoisten uudistusten vaikutusten arviointia kaikkien julkisen hallinnon sektoreiden näkökulmasta uudistusten valmisteluvaiheessa
- käsitellään julkisen hallinnon toimintaan vaikuttavia periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia julkisen hallinnon toimintaan, tiedonhallintaan ja tietojärjestelmiin liittyviä kehittämisprojekteja, lainsäädäntöhankkeita sekä rakenteellisia uudistuksia

➔ Neuvottelukunta muodostaisi näistä käsityksen ja saattaisi se projekteista, hankkeista ja uudistuksista vastaavien tietoon
- neuvottelukunta/yhteistyöelin ei kuitenkaan antaisi julkisen hallinnon tietohallinnon suosituksia (JHS), jotka koskevat tiedonhallintaa (tiedonhallintaa koskevia suosituksia antaa jatkossa tiedonhallintalautakunta)

Valmisteluryhmälle asetetut tavoitteet

Vaikuttavuustavoite	Valmistelun toimenpide	Valmistelun tuotokset
Tiedonhallinnan yhteistyön strategisen ohjausvaikutuksen parantaminen	Uuden tiedonhallinnan ja tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuotannon ohjauksen yhteistyön toimintamallin suunnittelu	Ehdotus tiedonhallinnan yhteistyön toimintamalista ja sen käyttöönotosta
Toiminnan tavoitteita tukevan ja vaikuttavan informaatio-ohjauskokonaisuuden muodostaminen	Toiminnan tavoitteita paremmin tukevan julkisen hallinnon yhdenmukaisen ohjauksessa käytettävän informaation valmistelu- ja hallintaprosessi	Ehdotus informaation tuotantoprosessista ja hallintarakenteesta/hallintarakenteista (roolit, tehtävät) ja niiden käyttöönotosta
Ohjausinformaation tuottamisen kustannustehokkuuden parantaminen	Seuraavien vuosien toiminnallisista tavoitteista muodostuvien suositustarpeiden suunnittelu.	Ehdotus seuraavien vuosien informaatio-ohjauksen painopistealueista

Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yhteistyön ja informaatio-ohjauksen valmisteluryhmän tehtävät

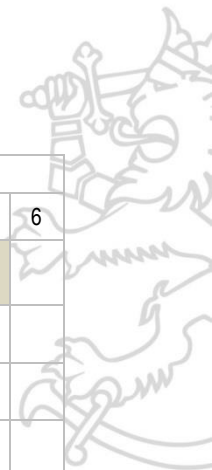
Tiedonhallinnan yhteistyö

- Analysoida tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietoturvallisuuden olemassa olevat yhteistyön rakenteet ja tehtävät, yhteistyöhön osallistuvat tahot sekä rakenteiden väliset suhteet
- Laatia ehdotus toimintamalliksi ja rakenteeksi, jolla järjestetään tiedonhallintalain 7 §:ssä tarkoitettu yhteistyö
- Valmistella suunnitelman ehdotetun toimintamallin käyttöönotosta

Informaatio-ohjaus

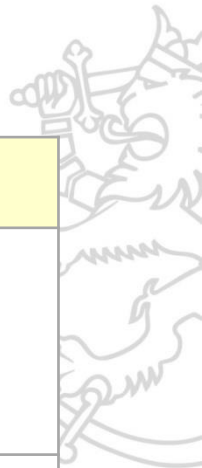
- Analysoida olemassa olevat tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietoturvallisuuden ohjausinformaatiota tuottavat järjestelyt ja tehtävät sekä näiden väliset suhteet
- Valmistella ohjausinformaation jäsenitys (linjaukset, periaatteet, suositukset tms.)
- Laatia ehdotus tiedonhallinnan ohjauksessa tarvittavan informaation tuotantoprosessista ja hallintarakenteesta (tiedonhallintalautakunta, linjaukset ym.)
- Valmistella suunnitelma ehdotetun tuotantoprosessin ja hallintarakenteen käyttöönotosta
- Laatia kesällä 2019 annettavan hallitusohjelman pohjalta ehdotus seuraavan neljän vuoden aikana toteuttavan informaation painopistealueista
- Käsitellä valmisteilla olevat JHS-suositusten hankesuunnitelmat ja suositusluonnokset

Vaiheet ja aikataulu

Nro	Tehtävä	2019												2020					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6
0	Valmistelun organisointi ja ohjaus																		
1.	Tiedonhallinnan yhteistyö																		
1.1.	Nykytilan kartoitus																		
1.2.	Uuden yhteistyön suunnittelu																		
1.3.	Uuden yhteistyön käyttöönoton suunnittelu																		
2.	Informaatio-ohjauksen suunnittelu																		
2.1.	Nykytilan kartoitus																		
2.2.	Uuden informaatio-ohjausmallin suunnittelu																		
2.3.	Uuden ohjausmallin käyttöönoton suunnittelu																		
2.4.	Painopistealueet seuraavien vuosien informaatiotarpeista																		
3.	Valmistelun päättäminen																		

Kysymyksiä ja keskustelua

NÄKÖKULMA	TIEDONHALLINNAN YHTEISTYÖ	INFORMAATIO-OHJAUS
NYKYTILA	<i>< mikä toimii > < mikä ei toimi > < kehityskohteet ></i>	<i>< mikä toimii > < mikä ei toimi > < kehityskohteet ></i>
TAVOITETILA	<i>< vaikutus > < tehtävät / tuotokset > < roolit / rakenteet ></i>	<i>< vaikutus > < tehtävät / tuotokset > < roolit / rakenteet ></i>
VALMISTELURYHMÄN TEHTÄVÄT	<i>< kommentit ja ehdotuksen valmisteluryhmän tavoitteisiin ja tehtäviin ></i>	<i>< kommentit ja ehdotuksen valmisteluryhmän tavoitteisiin ja tehtäviin ></i>

Jatketaan näillä samoilla kysymyksillä ryhmäkeskustelun jälkeen

Tiedonhallinnan yhteistyö

Tunnistettuja yhteistyöhön liittyviä haasteita

- Ryhmien toiminnan vaikuttavuus jäänyt epäselväksi (ohjausvaikutus käsiteltäviin asioihin?)
- Ryhmien tuotosten hyödyntäminen ja vaikutus epäselvää
- Ryhmien tehtävät abstrakteja (edistää, käsittelee, osallistuu, seuraa, tukee, ...)
- Ryhmien välillä ei ole käytännössä yhteistyötä tai koordinaatiota (roolit suhteessa muihin yhteistyöryhmiin/-elimiin)
- Ryhmiä on paljon → paljon osallistujia = paljon työaika (mikä on kustannusvaikuttavuus?)

Tiedonhallinnan yhteistyö (esimerkki nykytilasta)

Toiminnalliset
tavoitteet

	Julkinen hallinto	Valtionhallinto	Valtio - kunta	Toimiala A	Toimiala B	...	Toimiala N
Strategia	Digi arkeen neuvottelukunta JUHTA JHKA VAHTI	Tietokeko	Kuthanek	VM tieto- ja kyberturvallisuusryhmä	Terveyden ja hyvinvoinnin KA Sote KA STM hallinnonalan tietohallinnon koord.ryhmä		
Ekosysteemit / toimittaja-yhteistyö		Sote tietohallinnon koordinoitiryhmä					
Kehittäminen	JHS	VNK KA Palkeet KA Aurora – strateginen valmisteluryhmä			HyteAiro EESSI työryhmä		
Palvelujen ohjaus	TUVE neuvottelukunta Suomi.fi strateginen ohjausryhmä	Valtorin asiakas-neuvottelukunta					
Toiminnan tulokset	Lakisääteinen	Tietohallinto	Kokonaisarkkitehtuuri / yhteentoimivuus	Palvelut	Tietoturvallisuus	☆ = linjauksia, suosituksia, ohjeita ja hyviä käytäntöjä	

Esitys Juhtan tehtävien painotuksista 2019 eteenpäin

Juhta tiedonhallintalain tukemiseksi strategisempaa tehtävänä

1. **käsittelee valmisteluvaiheessa** julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tietohallintoon vaikuttavia **kehittämissuunnitelmia ja lainsäädäntöhankkeita**
2. käsittelee julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tietohallintoon vaikuttavia **hallituksen esityksiä**
3. käsittelee tiedonhallintalain nojalla tehtäviä julkiseen hallinnon **tietovarantojen yhteentoimivuutta koskevia linjauksia** (hallinnon yhteiset sekä toimialakohaiset)
4. **tekee ehdotuksia** tiedonhallinnan, tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisen ja julkisen hallinnon tietohallinnon kehittämisen kannalta **tärkeistä tutkimus-, selvitys- ja kehittämishankkeista**
5. seuraa julkisen hallinnon ICT-toiminnan edistymistä ja kustannuskehitystä sekä vaikuttavuutta
6. hyväksyy informaatio-ohjauksen (mm. JHS) toimintasuunnitelmat ja arvioi toimintakertomukset

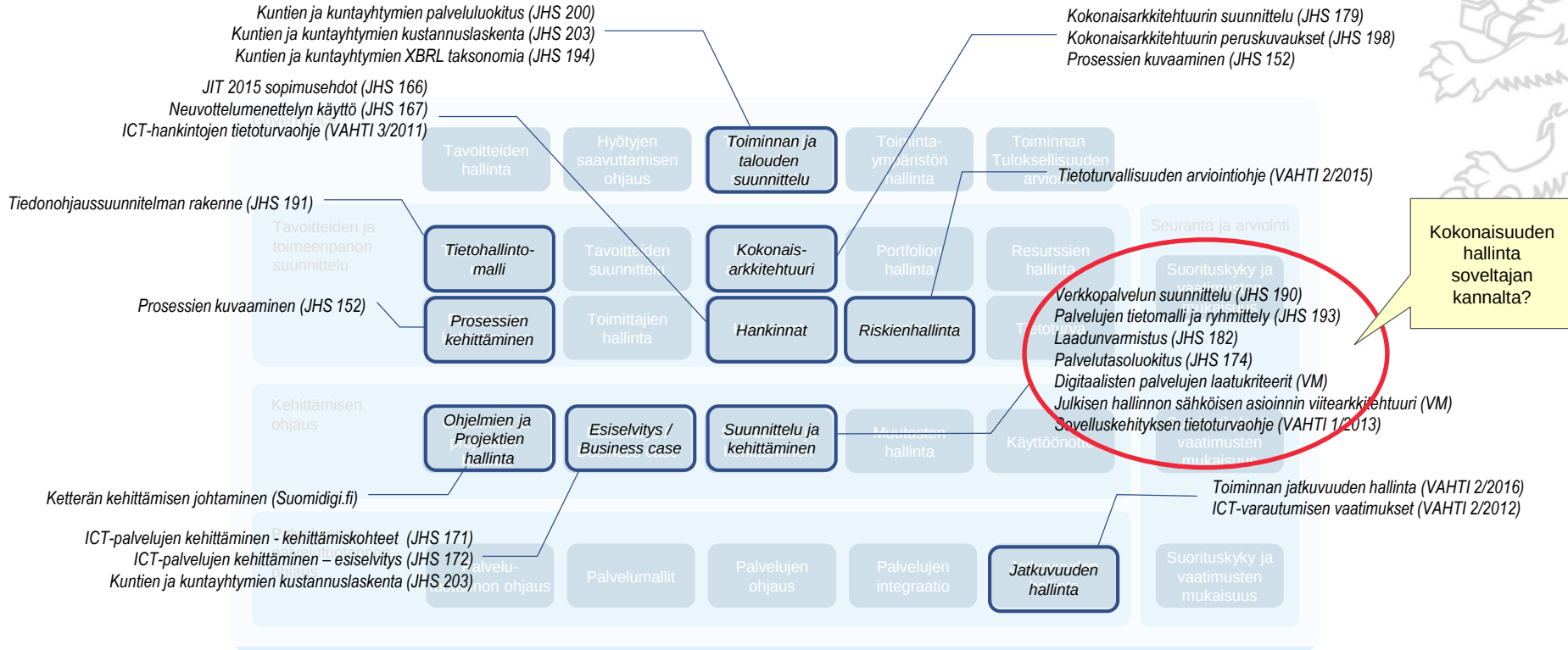

Informaatio (suositukset, ohjeet, ...)

Kysymyksiä ja keskustelua

HAASTE / HUOMIOI	TARPEET
Suosituksen, ohjeiden sekä erilaisten eritelmien suuri määrä, suositusjärjestelmien hajanaisuus ja suosituksissa olevan informaation erimittaisuus vaikeuttaa niiden soveltamista	Tavoitteena vain yksi suositusjärjestelmä • Yhdenmukainen ja yhden selkeän kokonaisuuden muodostava • Suositukset löydettävissä samasta paikasta
Osa suosituksissa sisältyvästä informaatiosta ylläpidetään saman aikaisesti niistä vastaavan viranomaisen toimesta (päällekkäinen ylläpito)	Toimialakohtaisten ja substanssia koskevien suositusten valmisteluvastuu toimivaltaiselle viranomaiselle
Osa suosituksista ei ole ajan tasalla, eikä suositusten vaikuttavuutta tai hyödynnettävyyttä ei juurikaan tällä hetkellä arvioida.	Suositusjärjestelmän sisältö on relevanttia ja sen toiminta on mitattavaa ja tiedolla ohjattavissa
Nykyisten suositusten hyödynnettävyyttä heikentää, etteivät ne kaikilta osin kytkeydy voimassa olevaan sääntelyyn tai ovat jopa ristiriitaisi sääntelyn kanssa	Informaatio-ohjaus on linjassa regulaation ja ohjaustavoitteiden kanssa
Suosituksen muodostumisen perusta ei ole kaikilta osin selvä (kenelle, mitä ja miksi)	Informaatio-ohjauksen suunnittelussa otetaan käyttäjän tarpeet huomioon ja hyödynnetään verkostoja
Suosituksen muodostumisen perusta ei ole kaikilta osin selvä (kenelle, mitä ja miksi)	Toiminta ja rakenteet on johdettu ja kaikilla tiedossa

Informaatio tietohallinnon viitekehyksessä (esimerkki)

Mukailtu: Cobit 5 & tietohallintomalli (suurten kaupunkien tuottavuusohjelma)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

N.N.

Nimike

Puh. nro:

Lisätieto: etunimi.sukunimi@vm.fi

www.vm.fi

Valtiovarainministeriön viestintä

vm-viestinta@vm.fi

Mediapalvelunumero (arkisin 8–16) 02955 30500

